

Barns rätt till en nära och god kontakt med båda föräldrarna enligt FB 6:2a

Är det möjligt?

Anna Kaldal

Docent, Juridiska institutionen, Stockholms universitet

Barnets bästa

Föräldrabalken och den sociala barnvården bygger på en familjepresumtion

- Den rättsliga utgångspunkten är att det är bra för barn att leva (ha nära kontakt) med *båda* föräldrarna
 - » *En stark föräldrarätt men också en barnrättighet*

men....

Barn har också en rätt att växa upp i trygghet

Barnets bästa

Brytpunkten återfinns i LVU och FB

- I båda rättsområdena krävs en mycket allvarlig situation för att begränsa kontakten mellan barn och förälder på den rättsliga grunden **risk**
 - » *Gäller både vårdnad och umgänge*

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Fram till dess är huvudregeln att det är bäst för barnet att ha kontakt med båda sina föräldrar.

- Utgångspunkten är att båda föräldrarna är lämpliga som vårdnadshavare och att det är bäst för barnet att ha en nära och god kontakt med båda

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Skyddade personuppgifter i mål om vårdnad, boende och umgänge.

- Medför inte automatiskt ensam vårdnad el. begränsning i umgänget
 - » En förälder som hävdar risk löper risk att förlora del i vårdnaden eller umgänget
 - » Kan uppfattas som umgängessabotage – och därför inte få del i vårdnaden
 - » Kan uppfattas som att det föreligger risk för bortförande – och därför få begränsat umgänge

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Skyddade personuppgifter i mål om vårdnad, boende och umgänge.

- När den "skyddade" föräldern får ensam vårdnad
 - » Begränsas den andra förälderns rätt till umgänge?
 - » Det måste föreligga en konkret fara. Ett lägre krav skulle innebära allt för stora restriktioner i umgänget (NJA 1995 s. 727)
 - » Det krävs att risken *påtaglig* att rätten inte bör förordna om umgänge (prop. 1992/93:139, s. 29)

» Hög risknivå

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Vårdnad och umgänge är en stark rättighet för föräldrar

- Men det som är barnets bästa är starkare
 - *Denna bedömning ska göras kunskapsteoretisk*

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Vad säger forskningen?

- Vissa situationer är allvarligare än andra
 - » Våld och övergrepp
 - » Störning i anknytningen
 - » Barns upplevelse påverkar barnets hälsa och utveckling
 - » Kan vi inte bevisa objektiv fara får vi inte glömma barnets subjektiva rädsla

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Barnets rätt att komma till tals – En central del av barnets bästa

- Barnets vilja och perspektiv:
 - Hur barnet upplever situationen
 - Vad barnet behöver för att känna sig tryggt
 - Hur påverkas barnet av att leva med rädsla

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Barnets rätt att komma till tals – en central del av barnets bästa

- Förutsätter att myndigheter och domstolar pratar med barn
 - » Och *lyssnar* på barn
 - » Och beaktar det som barn berättar
 - » En kunskapsfråga – vad betyder det för barns hälsa och utveckling att vara rädd eller orolig

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Barnets bästa

Vilken rättslig betydelse har en annan myndighets beslut?

- Polisanmälan, nedläggning av förundersökning, åtal, fällande dom, friande dom, kontaktförbud, skyddade personuppgifter etc.
 - Beaktas i egenskap av sitt bevisvärde
 - Olika risknivåer
 - Domstolen behöver tillgång till beslutet och myndighets underlag.

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se

Slutord

Anpassa vårdnaden och umgänget till det enskilda barnet

- Kunskapsfråga
 - Hur gör domstolen riskbedömningar
 - Hur bedömer vi vad som är bäst för barn
 - Barnets subjektiva upplevelse
- Samverkan
 - Olika riskbedömningar hos olika myndigheter?

Anna Kaldal –docent vid Juridiska institutionen - Stockholms universitet - anna.kaldal@juridicum.su.se